

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

**Faaborg-Midtfyn Kommunes
mål og rammer for:
Sprogvurdering og
sprogstimulering**

Januar 2012

Indholdsfortegnelse.

Mål og rammer:	3
Formål med Sprogvurderingen.....	3
Sprogvurderingen i praksis.....	3
• Materialet fra Socialministeriet benyttes	
• Børn der er i dagpleje eller privatpasning	
• Børn der ikke er i dagtilbud	
• Pædagogerne i institutionerne udfører sprogvurderingen	
• Forældreinddragelse	
Materialet.....	3
• Barnet indplaceres i 3 grupper – kaldet udviklingszoner	
• Materialet består af 4 skemaer	
• Der er udarbejdet vejledningsmateriale	
Registrering.....	4
• Institutionen fører lister over sprogvurderede børn	
Indsatser.....	4
• Tale-høre-pædagogens arbejde i forhold til resultatet af sprogvurderingen	
• Råd – vejledning – opfølgning	
• Forældreinddragelse	
• Overgang til skole	
Udsatte børn.....	5
• Udsatte børn inkluderes	
• Læreplanen skal beskrive metoder og aktiviteter der inkluderer udsatte børn	
Tosprogede børn.....	5
• Tosprogskonsulenten sprogvurderer tosprogede børn ved børnehavestart og skolestart.	
Kompetenceudvikling.....	5
• Institutionernes egen kompetenceudvikling af personalet	
• Fagsekretariatet Dagtilbud-Børn har i 2012 "sprog" som indsatsområde	
Bilag: Dagtilbudsloven § 11 og § 12: "Sprogvurdering og sprogstimulering"	6

Mål og rammer for sprogvurdering og sprogstimulering:

I Faaborg-Midtfyn Kommune's "Sammenhængende børnepolitik" lægges der bl.a. vægt på følgende værdier:

(Uddrag fra børnepolitikken)

"I arbejdet med børn og unge tager vi Faaborg-Midtfyn Kommuneudgangspunkt i relationerne omkring det enkelte barn.

Det er en grundlæggende værdi, at kommunen skaber rammerne for, at alle børn og unge i Faaborg-Midtfyn Kommune bliver sikret god trivsel, gode læringsvilkår og sunde rammer, så de får en barndom med bedst mulig udvikling på det personlige, fysiske, sociale og faglige plan.

Medarbejdere, institutioner og skoler arbejder ud fra, at børn og unge med behov for særlig støtte bliver mødt individuelt, at problemer ofte bliver løst bedst inden for de netværk og fællesskaber, der er en resurse for barnet, og at der ikke sker en udskillelse fra fællesskabet."

Formålet med Sprogvurderingen

Sprogvurderingen skal kortlægge det enkelte barns sproglige niveau, for at se om barnet har de sproglige redskaber, det har brug for som 3-årige, og om nødvendigt give en tidlig støtte til de børn, der har brug for det.

Sprogvurderingen skal herudover bidrage til, at daginstitutionerne generelt kan øge fokus på børnenes sprogudvikling.

Sprogvurderingen i praksis

Alle institutioner anvender det udarbejdede materiale fra Socialministeriet.

Daginstitutionerne kan hente materialet ved udsendt password til institutionerne eller ved henvendelse til sekretariatet Dagtilbud-Børn.

Alle institutioner sprogvurderer børn i alderen 2,10 – 3,4 årige, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering.

Børn i sprogvurderingsalderen, skal sprogvurderes såfremt de:

- ikke er tilknyttet et dagtilbud
- er i Privat pasning (under loven om fritvalgsordninger)

Sprogvurderingen foretages i den daginstitution, der er nærmest barnets bopæl.

Daginstitutionen kontakter forældrene, med henblik på aftale om hvornår barnet skal sprogvurderes.

Ved to-sprogede børne kontaktes forældrene af kommunens to-sprogskonsulent

Det er pædagogerne i daginstitutionerne der udfører sprogvurderingerne. Sprogvurderingerne tilrettelægges som en del af de almindelige aktiviteter i dagtilbuddet og hermed integreres som led i det daglige pædagogiske arbejde.

Forældrene vil blive inddraget i sprogvurderingen og få generel vejledning i, hvorledes de kan understøtte deres barns sprogudvikling. I materialet fra ministeriet påbegyndes sprogvurderingen med et skema forældrene skal udfylde om deres barns ordforråd.

Forældre oplever deres barn i forskellige hverdagssituationer og har derfor en viden om deres barns sproglige kompetencer. Institutionen og forældrene kan derfor sammen bidrage til, at udvide hinandens forståelse af barnet og dets sproglige udvikling.

Hvis et barn har brug for støtte til sprogudviklingen, er det institutionen der skal tilrettelægge sproglige pædagogiske aktiviteter, hvor barnet sammen med andre børn, evt. i mindre grupper, får en ekstra sproglig stimulation.

Ligeledes påhviler det institutionen generelt, at tilrettelægge et sprogstimulerende miljø for alle børn, dette kunne bl.a. være med udgangspunkt i læreplanstemaerne.

Materialet

Sprogvurderingsmaterialet indplacerer børnene i 3 grupper, kaldet udviklingszoner, på basis af det enkelte barns sproglige niveau.

- **Særlig indsats.** Hvor talepædagogen underviser barnet
- **Fokuseret indsats.** Hvor talepædagogen vejleder børnehaven om sprogstimulering for barnet.

- **Generel indsats.** Hvor børnehaven i det pædagogiske arbejde, med bl.a. udgangspunkt i læreplanstemaet "Sprog", igangsætter generel sprogstimulerende indsats for alle børn.

Materialet består af:

- Et skema forældrene skal udfylde.
- Et registreringsskema børnehaven skal udfylde (separat dreng – pige skema) hvortil der er forskelligt materiale til hjælp for udfyldelsen.
- Et scoringsark for resultatet.
- Et pædagogisk handleark.

Til støtte for sprogvurderingen er udarbejdet et udførligt vejledningsmateriale:

- Vejledning til sprogvurderingsmateriale.
- "Fra sprogvurdering til pædagogisk praksis"

Registrering

Institutionen fører en liste over sprogvurderede børn, med oplysning om barnets alder - om barnet ligger i gruppen, særlig / fokuseret / generel indsats.

Indsatser

Dagplejen:

Dagplejer udfylder i samarbejde med dagplejepædagogen et TRAS skema (tidlig registrering af sprogudvikling), som de arbejder videre ud fra ved hjælp af TRAS håndbogen. Efter en periode, hvor der er arbejdet med TRAS og opfulgt herpå kan tale-hørekonsulenten give råd og vejledning til dagpleje og hjem. I tilfælde hvor der ikke har været den forventede talesproglige udvikling kan tale-hørekonsulenten tilkaldes af dagplejepædagogen til et konsultativt forløb.

Ved overgang fra dagpleje til børnehave kan dagtilbuddet afholde et overleveringsmøde og i tilfælde hvor det er relevant kan tale-hørekonsulenten inviteres.

Institution:

Generel indsats i forbindelse med sprogvurdering:

Ved scorer, der ligger i generel indsats i sprogvurderingen, kan tale-hørekonsulenten være behjælpelige med råd og vejledning til brug i den brede sprogstimulering i hjem og i institution.

Fokuseret indsats i forbindelse med sprogvurdering:

Ved scorer, der ligger i fokuseret indsats i sprogvurderingen udarbejder institutionen et TRAS skema og arbejder videre hermed på egen hånd. Tale-hørekonsulenten kan være behjælpelig med råd og vejledning til hjem og institution.

Særlig indsats i forbindelse med sprogvurdering::

Ved scorer, der ligger i særlig indsats i sprogvurderingen kontakter institutionsleder tale-hørekonsulenten for igangsættelse af et konsultativt forløb, men altid på forældres og institutionens initiativ. Institutionen har notatpligt ved konsultative forløb.

Tale-hørekonsulenten kan evt. ved iagttagelse af barnet yderligere afklare, hvilke vanskeligheder det drejer sig om og herudfra have en konsultativ drøftelse med forældre og pædagoger.

Efter det konsultative forløb kan det besluttes, om der skal laves en indstilling til PPR. Forældre og institution kontaktes af tale-hørekonsulenten og der aftales tid og sted for en talesproglig vurdering. Vurderingen kan foregå i barnets hjem eller i institutionen med forældre. Derefter vil tale-hørekonsulenten lave en halvårlig opfølgning.

Skole:

Ved overgang fra institution til skole orienterer tale-hørekonsulenten skriftligt med samtykke fra forældre kommende skole om barnets vanskeligheder.

Hvis dagtilbuddet vælger at indkalde til overleveringsmøde med kommende skoletilbud kan tale-hørekonsulenten indkaldes. Tale-hørekonsulenten laver årlige opfølgninger på skolebørn, der er indstillede til PPR.

Udsatte børn / læreplaner

Det er vigtigt, at der i den almene pædagogiske praksis, tilrettelægges sproglige udviklingsforløb hvor udsatte børn er inkluderet.

Der skal ydes specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke er begyndt i skole, hvis barnets udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte.

Udgangspunktet for den pædagogiske læreplan er, at børn har forskellige forudsætninger, og at dette skal afspejles i beskrivelser af metoder og aktiviteter. Således er der også metoder og aktiviteter der er mere hensigtsmæssige at benytte, når det handler om børn med særlige behov.

Børn med særlige behov bør som udgangspunkt ikke udskilles fra resten gruppen, hvorfor det er hensigten, at personalet tilrettelægger den pædagogiske praksis, der er velegnet til, at inkludere udsatte børn.

I udarbejdelsen af læreplanstemaet Sprog anbefales det derfor, at der er en beskrivelse af hvorledes man vil inkludere udsatte børn. Ligesom dette også anbefales ved de andre temaer.

I arbejdet med den pædagogiske læreplan generelt, er børnenes aktive brug af deres sprog en central del i alle læreplanstemaerne. Dette giver mange muligheder for at planlægge og gennemføre aktiviteter og samvær, hvor sproget aktivt bruges.

Tosprogede børn

Alle tosprogede børn skal jvf. Dagtilbudslovens § 11 fra de bliver 3 år, tilbydes målrettede pædagogiske aktiviteter, sprogstimulering, til fremme af den sproglige udvikling med henblik på tilegnelse af dansk, hvis de efter en sagkyndig vurdering har behov derfor.

Alle tosprogede småbørn bliver ved start i børnehaven og et halvt år før skolestart sprogvurderet af kommunens to-sprogskonsulent.

For tosprogede børn der ikke er i dagtilbud er det et **krav** at disse skal sprogvurderes jf. Dagtilbudslovens § 11 stk.3. To-sprogskonsulenten sprogvurderer børnene.

Såfremt barnet på baggrund af sprogvurderingen har behov for det, tildeles der timer til ekstra sprogstimulering eller efter gældende kriterier 30 timer i et dagtilbud om ugen. Der lægges, en sproglig handleplan for det enkelte barn. Forældrene har mulighed for at deltage i sprogvurderingen og en opfølgende samtale, med pædagogen og tosprogskonsulenten omkring sprogvurderingen og hvorledes de kan understøtte deres barns sproglige udvikling i hjemmet.

Sprogstimuleringsindsatsen bliver evalueret 2 gange om året samtidig med timetildelingen.

Det kan være en evaluering baseret på pædagogens daglige observationer af barnets sprog eller en ny sprogvurdering.

Sprogstimuleringen varetages af daginstitutionens pædagoger, med tosprogskonsulenten som vejleder. Alle pædagoger som arbejder med sprogstimulering af tosprogede småbørn deltager i faglige netværksmøder, hvor der gives mulighed for faglig sparring, inspiration og vejledning.

Der er med sprogstimulering ikke tale om formel undervisning. Sprogstimulering er målrettede pædagogiske aktiviteter, der med udgangspunkt i det enkeltes barns forudsætninger og erfaringer skal støtte barnets udvikling, herunder barnets tilegnelse af det danske sprog.

Kompetenceudvikling

Kompetenceudvikling af personalet i institutionerne, iværksat af institutionerne selv eller gennem tilbud fra Fagsekretariatet Dagtilbud-Børn.

MÅL:

- At personalet gennem opkvalificering får viden og redskaber der kan forebygge sprog/taleproblemer samt sikre en generel bedre sprogstimulering for 0-6 årige.
- At alle institutioner har særligt fokus på barnets sprogudvikling.
- At der i kommunen udvikles strategier og metoder, der kan indgå som en naturlig del af institutionernes/daglejernes pædagogiske arbejde i forhold til sprog.

På tværs af Fagsekretariatene Dagtilbud- børn, Børne- og Ungerådgivningen og Undervisning er der i 2012 fokus på indsatsområdet "sproglig opmærksomhed og læsning".

Lisbet Brunse Holm
Almen pædagogisk konsulent

Bilag

Dagtilbudsloven: Sprogvurdering og sprogstimulering

§ 11. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gennemføres en sprogvurdering af børn i alderen omkring 3 år, der er optaget i et dagtilbud, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gennemføres en sprogvurdering af alle børn i alderen omkring 3 år, der ikke er optaget i et dagtilbud. Kommunalbestyrelsen har endvidere ansvaret for, at forældre i forbindelse med sprogvurderingen gøres opmærksomme på muligheden for, at deres barn kan blive optaget i et dagtilbud.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gives sprogstimulering til børn, som på baggrund af en sprogvurdering efter stk. 1 og 2 vurderes at have behov for sprogunderstøttende aktiviteter. Omfanget af sprogstimuleringen skal på baggrund af sprogvurderingen efter stk. 1 og 2 fastsættes ud fra det enkelte barns behov for sprogstimulering, jf. dog stk. 4 og 5. Tosprogede børn, som på baggrund af en sprogvurdering efter stk. 2 vurderes at have behov for opfølgning, skal modtage sprogstimulering af en varighed på 15 timer ugentligt.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der gives et sprogstimuleringsstilbud på 15 timer om ugen til tosprogede børn, der ikke er i dagtilbud, og som på baggrund af en sprogvurdering efter stk. 2 vurderes at have behov for sprogunderstøttende aktiviteter.

Stk. 5. Når mindst en af forældrene, der har retten til dagtilbudspladsen, ikke er i beskæftigelse, skal kommunalbestyrelsen i stedet for tilbuddet efter stk. 4 give et sprogstimuleringsstilbud i form af en plads 30 timer om ugen i et dagtilbud efter § 19, stk. 2 og 3, eller § 21, stk. 2 og 3, til tosprogede børn, der ikke er i dagtilbud, og som på baggrund af en sprogvurdering efter stk. 2 vurderes at have behov for sprogunderstøttende aktiviteter.

Stk. 6. Sprogvurdering efter stk. 1 og 2 og sprogstimulering efter stk. 3-5 varetages af personer, der har særlige kvalifikationer til at varetage opgaven.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at sikre, at barnets forældre inddrages i forbindelse med sprogvurderingen og sprogstimuleringen efter stk. 1-5, samt at forældrene får vejledning i selv at understøtte deres barns sproglige udvikling.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde og offentliggøre en plan for kommunens mål og rammer for sprogvurdering og sprogstimulering.

Stk. 9. Ministeren fastsætter regler om, at i tilfælde, hvor den af forældrene, der har retten til dagtilbudspladsen, bor i samme husstand med en ægtefælle eller lever med en samlever i et ægteskabslignende samlivsforhold, skal ægtefællens eller samleverens beskæftigelsesstatus indgå i kommunens vurdering af, om forældrene er i beskæftigelse. I forlængelse heraf vil der blive fastsat regler om, at i tilfælde, hvor en forælder er enlig forsørger, er det alene den enlige forsørgers beskæftigelsesstatus, der skal indgå i kommunens vurdering. Der vil endvidere blive fastsat regler om, at forældre til et tosproget barn, der er optaget i et dagtilbud 30 timer om ugen, har pligt til at oplyse kommunen om ændringer i deres beskæftigelsesstatus.

§ 12. Forældre til børn, der skal sprogvurderes efter § 11, stk. 1 og 2, og eventuelt modtage sprogstimulering efter § 11, stk. 3-5, har pligt til at lade deres barn deltage i sprogvurderingen og en eventuel sprogstimulering eller i en sprogstimulering, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves af den sprogstimulering, som kommunen tilbyder.

Stk. 2. Kommunen skal træffe afgørelse om standsning af børneydelsen, jf. lov om en børne- og ungeydelse, hvis forældrene ikke overholder deres pligt efter stk. 1 og den manglende overholdelse ikke beror på undskyldelige omstændigheder. Afgørelsen er gældende for det kvartal, der følger efter kvartalet, hvor afgørelsen er truffet.

Stk. 3. Kommunen skal, forud for at et barn skal modtage en sprogvurdering efter § 11, stk. 1 og 2, og eventuel sprogstimulering efter § 11, stk. 3-5, oplyse barnets forældre om, at manglende overholdelse af forældrenes pligt efter stk. 1 kan medføre, at kommunalbestyrelsen efter stk. 2 træffer en afgørelse om standsning af børneydelsen.

Stk. 4. Forældre, der selv vil varetage sprogstimulering af barnet, skal meddele dette skriftligt til kommunen, forud for at sprogstimuleringen påbegyndes. Meddelelsen skal som minimum indeholde oplysninger om, hvilke børn der skal deltage i sprogstimuleringen, hvor sprogstimuleringen skal foregå, og hvem der skal varetage sprogstimuleringen af barnet.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at føre tilsyn med den sprogstimulering, som forældre selv varetager efter stk. 1.